

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI **BARTOLOMEJ**

ROČNÍK XXIV.

ČÍSLO 10

OKTÓBER 2016

Chorých navštevovať

Návšteva misionára - Boj proti hladu - Spomienka na Tadeusza Zasępu
Hospic sv. Lujzy - Sviatosti chorým - Zmysel utrpenia - Úcta k starším

Návšteva misionára Roberta Baleka, 30. august 2016

Stratiť čas pre druhého

Byť zdravým patrí medzi najväčšie túžby človeka. Aj keď si nikto z nás chorobu nevyberá, predsa musíme prijať, že je súčasťou nášho životného putovania. Často príde náhle, nečakane, prekvapí... V chorobe človek pocíti svoju bezmocnosť, svoje obmedzenia a tiež svoju konečnosť. Práve v takýchto chvíľach akosi viac ocení blízkosť druhého človeka.

Svedectvo o navštevovaní chorých nájdeme v Biblii napríklad v Knihe Sirachovho syna. Opisuje sa tu ako skutok lásky zo strany návštevníka: „Nech sa ti neťaží navštíviť chorého: pre také počínanie budú ťa väčšmi milovať.“ (Sir 7,39). Zaujímavosťou je, že tento text kladie dôraz nie na chorého, ale na toho, ktorý navštevuje.

Spomínam si na svoje seminárne časy, keď (najmä v zimnom období) niekoho z nás, bohoslovcov, zlomila chrípka či iné sezónne ochorenie a musel zostať v izbe. Boli to najmä jeho spolužiaci, ktorí ho navštevovali a nosili mu stravu. No našiel sa i jeden prednášajúci, ktorý si vždy, keď sa dozvedel, že je niekto chorý, aj napriek množstvu svojich povinností našiel čas, chorého navštívil a potešil nejakou maličkosťou.

Ja sám som zažil niekoľko takýchto jeho návštev a vždy to vo mne vzbudilo otázky typu: „Prečo to tento človek robí? Ako dokáže popri všetkých svojich povinnostiach vnímať, že niekto je chorý?“ A hoci bol aj naším prednášajúcim, touto svojou vlastnosťou sa nám v seminári stal akýmsi bližším a mali sme ho radi.

Nechcem, aby tento príklad vyznel ako nutná podmienka k tomu, aby sme pre druhých boli vzácní. Rád by som ním poukázal skôr na to, že v sebe nesie určitú charakteristiku skutku milosrdenstva, ktorý hovorí o navštevovaní chorých. Byť blízko, „stratiť čas“ pre druhého. Aj o tom to je.

Nepochybujem, že každý z nás sa o to snaží, keď ide o niekoho z našej rodiny, známeho či priateľa. Mnohí dokážu ísť ešte ďalej a nájsť si čas na návštevu pa-

cientov nemocníc či rôznych iných zariadení poskytujúcich starostlivosť chorým. Bohu vďaka za tieto príklady hodné nasledovania. Avšak nie každý to dokáže. Ide predsa o stretnutie s utrpením. A prijať či pochopiť jeho zmysel, to si vyžaduje veľkú vnútornú silu a vieru.

Náš život nesprevádzajú len telesné choroby, ale aj choroby duše. Sú to rôzne vnútorné zranenia, ktorým sa nevyhne nikto z nás. Mat' v takýchto chvíľach pri sebe človeka, ktorý nás vypočuje či pošle SMS-ku so slovami „Myslím na teba!“, má cenu zlata. Aj toto je istým spôsobom jedna z foriem realizovania tohto skutku milosrdenstva.

Želám nám všetkým, nech nám ten najlepší Lekár duše i tela pomáha objavovať každodenné možnosti, ako „strácať čas“ pre druhých, a aj takýmto spôsobom naplňovať jeho posolstvo lásky.

Ján Jáger, kaplán

Rozpis kňazských služieb v školskom roku 2016/2017

Celebrovanie svätých omší:

Čas/deň	Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok	Sobota
6.00	Jáger	Husár	Slovák	Slovák	Jáger	Slovák
12.00	Husár	Slovák	Jáger	Husár	Slovák	
16.30	Jáger	Husár	Slovák	Jáger	Husár	Husár / Jáger

Nedeľa: 7.30 Slovák; 9.00, 10.30 a 18.00 Husár / Jáger; 9.00 Mariánsky kostol: Slovák

Vysluhovanie sviatosti zmierenia:

Čas/deň	Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok	Sobota
5.45 - 5.55	Jáger	Husár	Slovák	Slovák	Jáger	Slovák
11.30 – 11.55	Husár	Slovák	Jáger	Husár	Slovák	
16.00 – podľa potreby Prvopiatočný týždeň + Po - Št 15.00; Pi 14.00	Husár Jáger	Slovák Husár	Jáger Slovák	Jáger Husár Slovák	Slovák Husár Jáger	Husár / Jáger

Kontakty a úradné hodiny:

Rímskokatolícka cirkev
Farnosť Prievidza-mesto
Mariánska 4, 971 01 Prievidza
tel.: 046/542 28 01
E-mail: farapd@farapd.sk
www.farapd.sk

Pondelok: 08.30-11.30
Utorok: 08.30-11.30
Streda: 08.30-11.30
17.00-19.00
Štvrtok: 08.30-11.30
Piatok: 08.30-11.30

Blahoželenie

K narodeninám, ktoré slávi 7. októbra, blahoželáme nášmu pánu dekanovi **Vladimirovi Slovákovi**. Do ďalších rokov života mu želáme veľa Božích milostí, darov Ducha Svätého a inšpirácie pri riadení našej farnosti, ale i svojho kňazského a osobného života.

Veriaci z Prievidze

Našu farnosť navštívil misionár

V utorok 30. augusta privítal farský Kostol sv. Bartolomeja vzácneho host'a. Svätú omšu o 16:30 v ňom slúžil verbista Robert Balek SVD, pôsobiaci momentálne v Rusku.

Páter Robert odišiel do Ruska pred siedmimi rokmi. Rok pobudol v Irkutsku na jazykovom kurze a odtiaľ bol poslaný do Moskvy. Momentálne pôsobí v Tambove. Počas svätej omše priblížil veriacim nielen pomery v Rusku, ale podnietil ich aj do intenzívnejšieho prežívania života viery, nádeje a lásky tu, na Slovensku. „V Rusku je kríza otcov, v Rusku je kríza lásky. Všetci sa niekam ženú, nemajú čas sa pristaviť, zaujímajú sa len o toho, kto im má čo dať. Prebieha tam veľký duchovný boj o každú jednu dušu. Modlite sa, prosím, i za nás, aby sme vytrvali, aj vo chvíľach, keď opakovanne pred sebou vidíme ako výsledok len jednu veľkú nulu,“ poprosil veriacich páter Robert. Rodák z Námestova po skončení svätej omše zotrval s veriacimi v chráme ešte

približne dve hodiny. Ukázal im rôzne predmety pochádzajúce priamo z Ruska i fotoalbumy približujúce život tamojšej kresťanskej komunity či obnovenie Kostola sv. Oľgy.

Text: Petra Humajová

Foto: Štefan Kollár

Boj proti hladu aj v Prievidzi

V priebehu mesiacov august a september sa v našej farnosti uskutočnil už 10. ročník zbierky Boj proti hladu. Prostredníctvom nej mohli veriaci pomôcť chudobným na Haiti, v Hondurase, Albánsku, Rusku, ale i na Ukrajine či Slovensku.

Zbierku organizuje vincentínska rodina. Jej sestry či iných dobrovoľníkov ste mohli stretnúť v nedeľu 7. augusta pred piaristickým kostolom, kde sa vyzbieralo 636,44 €, a v nedeľu 11. septembra pred farským či mariánskym kostolom, kde veriaci na misie prispeli sumou 1237,62 €. Viac informácií o zbierke môžete získať na webovej stránke www.bojprotihladu.sk.

Podľa listu provinciálnej predstavennej vincentínok sestry Lily Cochly DKL z januára tohto roku patrí pomoc zo Slovenska medzi tie najväčšie. „Táto pomoc má cenu v Pánových očiach a nám umožňuje účinnejšie vykonávať našu službu a prichádzať tam, kde sa ukrýva bieda,“ píše. Aj pomoc zo Slovenska umožnila sestrám zre-

alizovať viaceré projekty, spojené najmä s potravinovou pomocou.

-ph-

Foto: Mária Melicherčíková

Dieťa zo sirotinca v Albánsku, ktorý spravujú Sestry Matky Terezy

Banická omša sa už stala súčasťou celomestských osláv

V programe tradičného Banického jarmoku ani tento rok nechýbala v nedeľu 11. septembra 2016 banická omša v prievidskom kostole piaristov. Bola obetovaná za zosnulých baníkov z hornej Nitry, ktorí zahynuli pri práci v podzemí.

Liturgiu svätej omše oživil spevokol Kahanec a Školský orchester Základnej umeleckej školy Ladislava Stančeka Prievidza spolu s Miešaným zborom Rozkvet pod dirigentskou taktovkou Jána Glosa. Orchester uviedol v rámci svätej omše dielo hudobného skladateľa Josefa Buchnera pod názvom Banická omša, ktorého časti sú komponované na melodické motívy starých banických piesní.

Svätú omšu slúžil prievidský dekan Vladimír Slovák, ktorý v homílii nadviazal na podobenstvo o márnotrattom synovi z evanjelia. Tak ako banskí záchranári po zavolaní realizujú svoju záchrannú akciu a vydávajú sa zachraňovať baníkov v núdzi, svoju záchrannú akciu má aj Boh pripravenú pre hriešnika. Hriešnik ale musí zavolať, požiadať Boha o pomoc.

„V spolupráci s Hornonitrianskym banickým spolkom pripravuje banickú omšu mesto Prievidza od roku 2013. Stala sa stabilnou súčasťou programu najväčšieho podujatia v meste, čomu sa osobne veľmi teším. Počas slávností v meste si takouto formou chceme spomínať aj na zosnulých baníkov z nášho regiónu,“ povedala po bohoslužbe Katarína Macháčková, poslankyňa Národnej rady SR a primátorka mesta Prievidza.

Text: Alojz Vlčko
Foto: Štefan Kollár

Pátri saletíni previedli svojich farníkov bránou milosrdenstva

Po letnej prestávke sme v našom chráme opäť privítali pútnikov. Tentoraz k bráne milosrdenstva v sobotu 24. septembra putovali veriaci pod vedením pátrov saletínov z farnosti Chrenovec-Brusno.

Tradičný program púte sa začal Korunkou Božieho milosrdenstva a pokračoval kajúcnou pobožnosťou, v rámci ktorej sa veriacim prihovorel nový farár Zbigniew Gierlak. Priblížil im ďalšie zo skutkov milosrdenstva - chorých navštevovať. Následná adorácia sa niesla v tichu. Počas neho mohol každý rozjímať nad práve počutým slovom o milosrdenstve. Neodmysliteľnou súčasťou púte bolo aj

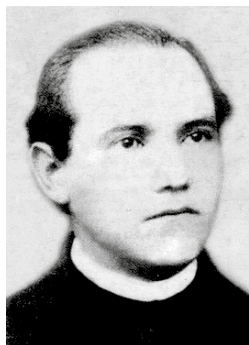
tentoraz spovedanie. V prijatí sviatosti zmierenia mohli mnohí pocítiť milosrdenstvo trojjediného Boha - Otca, Syna i Ducha Svätého.

Pút bola zakončená svätou omšou o 12:00 hod., počas ktorej sa všetkým putujúcim prihovorel pán dekan Vladimír Slovák.

Marián Husár

Pozvánka na svätú omšu za Andreja Truchlého-Sytnianskeho

Dňa 28. októbra 2016 uplynie 100 rokov, ako v Sásе neďaleko Zvolena zomrel veľký syn slovenského národa Andrej Trúchly-Sytniansky. Tento kňaz, spisovateľ, prekladateľ, literárny kritik, botanik a schopný organizátor pôsobil od svojej kňazskej vysviacky v roku 1867 ako kaplán v Prievidzi 6 rokov. Okrem typicky kňazskej činnosti sa venoval najmä časopisu Orol, ktorého bol šéfredaktorom.

Popri duchovnom pokrme, ktorý ponúkal, si bol vedomý i potreby hmotného zabezpečenia obyvateľov hornej Nitry. Preto v roku 1872 spolu s M. Mudroňom a F. V. Sasinkom založil Prvú prievidzskú sporiteľňu.

Pri príležitosti storočnice sa v Prievidzi uskutoční niekoľko spomienkových akcií. Patrí medzi ne i svätá omša za jeho dušu, ktorú bude v piatok 28.10. o 16.30 slúžiť dekan Martin Sebiň, farár v Sytnianskeho rodisku, Svätom Antone. Budeme radi, keď prijmete pozvanie.

Vladimír Slovák, dekan

Ruženec silnejší ako bomba

Vizionárka a mystička Myrna Nazzour zo sýrskeho Damašku so svojím manželom navštívila 18. septembra aj Kostol Dobrého pastiera v Žiline na Solinkách. Na stretnutie s ňou prišlo aj 40 prievidzských farníkov.

Boh Myrnu oslovil pár mesiacov po svadbe, čo bolo pre ňu nepochopiteľné. Ale Pán mal presný zámer - prišiel do rodiny ako základnej bunky svojej Cirkvi. Myrna vo svojom rozprávaní veľmi zdôraznila dôležitú úlohu otca rodiny a jeho modlitbu. Krajina, v ktorej sa modlia muži, má veľkú nádej.

Myrna povedala, že vôbec nie sú podstatné a dôležité všetky zázraky, ktoré zažívajú, ani dary extáz a stigiem, ani zjave-

nia a ronenie oleja. Sú to iba prostriedky, ktorými Pán odovzdáva posolstvo o tom, ako nás miluje a ako túži po našich modlitbách, aby nás mohol požehnať. Veľmi nás vyzývala k modlitbe svätého ruženca, zvlášť k Sedembolestnej Panne Márii, ktorá ich dom zachránila pred bombou.

Video zo stretnutia s Myrnou (DVD) si môžete zobrať v sakristii farského kostola.

Text a foto: Helena Cagáňová

Zbor Bartolomejčatá začal opäť pravidelne spievať

Nedeľa 2. októbra sa pre zbor Bartolomejčatá stala veľkým dňom. Po ukončení svojej pravidelnej činnosti počas vianočného obdobia minulého roka sa vrátil späť na detské sväte omše vo farskom kostole. Zatiaľ aspoň raz do mesiaca.

V prvý deň svojej obnovennej činnosti v zbore pod vedením Zuzany Šimkovičovej (gitara Juraj Orlík, klavír Peter Švec) spievalo dvadsať veľkých spevákov i malých speváčikov. Do Bartolomejčiat sa vrátili jeho niekdajší členovia, ktorí v ňom pôsobili približne pred desiatimi rokmi, a priviedli so sebou i svoje deti. Členovia zboru sa v závere detskej svätej omše tešili odmene v podobe potlesku prítomných. Veria, že sa im v ich činnosti podarí vytrvať. Svojím spevom sa i naďalej budú snažiť veriacich povzbudiť v hlbšom duchovnom prežívaní svätej omše.

Text a foto: Marek Šimurka

Cintoríny v Prievidzi budú mať predĺžené otváracie hodiny

Technické služby mesta Prievidza oznamujú verejnosti osobitné otváracie hodiny na hlavnom cintoríne na Mariánskej ulici v Prievidzi a v predajni s pietnymi predmetmi a kvetmi počas sviatku Všetkých svätých a Pamiatky zosnulých.

Cez víkendy až do 21. hodiny

Vzhľadom k tomu, že rodiny navštevujú hroby príbuzných na viacerých miestach, správa cintorína prispôsobí otváracie hodiny, aby v čo najväčšej miere vyhovela návštevníkom pietnych miest. Cintorín na Mariánskej ulici v Prievidzi bude od 28. októbra do 2. novembra 2016 a od 5. novembra do 6. novembra 2016 prístupný od 7.00 až do 21.00. Cintoríny vo štvrtiach Veľká Lehôtka, Malá Lehôtka, Hradec a Necpaly budú prístupné bez obmedzenia.

Možnosť uzavretia nájmov a realizácie platieb

Predajňa s pietnymi predmetmi, sviecami, kahancami, živými i umelými kvetmi v Dome smútku pri hlavnom cintoríne na

Mariánskej ulici v Prievidzi bude v tomto období okrem pracovných dní mimoriadne otvorená aj počas víkendov. Otváracie hodiny budú počas týždňa predĺžené do 17.00, a 29. a 30. októbra a 1. a 2. novembra až do 18.00.

Počas týchto dní a zverejnených mimoriadnych termínov bude správa cintorína v predajni Pohrebnej služby na Mariánskej ul. č. 55 vystavovať záujemcom aj nájomné zmluvy na hrobové a urnové miesta a umožní im realizovať platby (hotovostné aj prostredníctvom platobných kariet) za hrobové a urnové miesta na ďalšie desaťročné obdobie.

Technické služby mesta Prievidza, redakčne upravil A. Vlčko

Za profesorom Zasepom

(* 23. apríl 1946, † 18. september 2016)

Možno toho s našou farnosťou nemal spoločného veľa. Možno sme sa s ním stretli len my, študenti Katolíckej univerzity či amatérski novinári z Networku Slovakia. Predsa si však myslím, že stojí za to ho spomenúť.

„Keby ste len vedeli, Petra, koho sme na univerzitu získali, keby ste len vedeli!“ povedal mi svojho času s nadšením dekan Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku Imrich Vaško. V danej chvíli mi síce nič konkrétne neprezradil, no ja som si neskôr poľahky spojila súvislosti. V roku 2008 sa totiž rektorom našej univerzity stal Tadeusz Zasepa, poľský kňaz, profesor, odborník na médiá a kandidát na Nobelovu cenu z roku 2001. Pre mňa osobne osobnosť nevídaných rozmerov.

Nepoznala som ho ako učiteľa, poznala som ho ako človeka. Vždy medzi ľuďmi, s obrovským rozhľadom a príjemným vystupovaním. Nezabudnem na chvíľu, keď som si ako obyčajná študentka, čakajúc na prednášku, čítala na kresle v rohu chodby akúsi odbornú

literatúru. Ani som nezbadala, kedy sa tam zjavil – šiel okolo a pristavil sa pri mne, len tak, aby ma pozdravil. So širokým úsmevom na tvári, bez toho, že by ma osobne poznal. Po smrti pána dekana Vašku v roku 2010 sme sa predsa len na chvíľu raz v osobnom rozhovore stretli. Keď som pred ním spomenula meno zosnulého pána dekana, rozžiarila sa mu tvár a povedal: „Bol to svätý muž, zapamätajte si to!“

18. septembra 2016 nás navždy opustil. Verím, že už je šťastný na mieste, kde nevládnú ľudské intrigy, pretváрка a zlosť, ale jedine láska. On sám jej bol plný.

Text: Petra Humajová
Foto: Mária Melicherčíková

Mladí navštívili bývalých prievidských kaplánov

„Tour de kaplán“ - presne tento názov niesla dobrodružná cesta jedenástich mladých ľudí z Prievidze, ktorí sa počas víkendu od 23. do 25. septembra vybrali navštíviť niekoľkých bývalých prievidských kaplánov. Nevynechali ani riaditeľa Biskupského úradu, niekdajšieho prievidského pána dekana Martina Dadu.

V piatok poobede smerovali kroky mladých najskôr do Oslian, kde od júla tohto roku ako farár pôsobí Branislav Markovič. Odtiaľ sa presunuli do farnosti Levice - Rybníky. Tu ich privítal Janko Kraus, ktorý sa do pastorácie vrátil po troch rokoch štúdia v Ríme.

Po nocľahu na levickej fare mladí navštívili zrúcaniny Levického hradu a presunuli sa do Šiah. Tamojší pobyt im - i výletom do neďalekého Maďarska - spríjemnil Dušan Rončák. Svojou spoločnosťou mladých poctil aj niekdajší bojnický nemocničný kaplán, v súčasnosti farár v Šahách Gerhard Glazer-Opitz.

Záverečný deň strávili mladí na hodovej slávnosti v Sebechleboch u pána farára Daniela Markoviča. Ešte predtým sa však zastavili v Bzovíku, kde svojou prítomnosťou prekvapili Martina Dadu, venujúceho sa popri svojej hlavnej činnosti na Biskupskom úrade v Banskej Bystrici i práci s ľuďmi v núdzi. Ten neveril vlastným očiam, keď mladých z Prievidze zrazu zbadal pred sebou.

„Urobili ste nám veľkú radosť,“ znelo z úst všetkých kňazov, ktorí kedysi pôsobili na prievidskej fare. I mladí sa cítili byť povzbudení ich prijatím, srdečnosťou a láskavosťou. Veria, že na svojich (staro)nových pôsobiskách budú vernými ohlasovateľmi Krista - tak, ako tomu bolo i doposiaľ.

Text: Petra Humajová
Foto: Martina Humajová

Novinky z piaristickej školy

Erasmus +

Nový, v máji schválený projekt Erasmus+, opäť umožnil našim pedagógom vzdelávať sa v zahraničí v podnetnom a profesionálnom prostredí. Nášmu projektu sme dali názov „Naša škola - dom bez bariér“. Ako prvé absolvovali svoj pobyt v zahraničí profesorky anglického jazyka Zuzana Korineková, Zuzana Škrinárová a Miroslava Grolmusová.

Šport ako motivácia žiť plnohodnotne

Piaristi podporujú športom tímového ducha i pozitívny vzťah k životnému prostrediu. V septembri sa v škole konal Švihadlový maratón, na ktorom sa mohli zúčastniť sedemčlenné družstvá z jednotlivých tried. Svojím spoločným výkonom sa snažili utužovať vzťahy medzi sebou i posilňovať bojovnosť. Na konci septembra sa žiaci a študenti zase mohli tešiť z akcie Na bicykli do školy, ktorá ich mala motivovať k používaniu bicykla alebo kolobežky ako dopravného prostriedku pri preprave do školy. Päť dní v týždni všetci žiaci, ktorí prišli do školy na bicykli alebo kolobežke, mali úľavu na hodinách v podobe „žolíka“, ktorý im umožňoval odpustiť zlú známku. Niektorým z nich bolo naozaj ľúto, že táto akcia netrvá počas celého roka.

Kristína Bruňanská - majsterka Európy v karate

Naša žiačka Kristína Bruňanská z triedy sekunda zvíťazila na Majstrovstvách Európy karate v štýle Goju ryu, ktoré sa konali od 16. - 18. júna 2016 v Steyri, Rakúsko. Vo vekovej kategórii 12 až 13 ročných dievčat porazila jasne Maďarku 5:0 a v semifinále Bulharku 1:4. Vo finále zvíťazila rovnakým pomerom nad Portugalkou. Kristínke srdečne blahozeláme a tešíme sa z jej úspechov.

Pripravila: Elena Blašková

Kristína Bruňanská, majsterka Európy

Blahoželenie

Dňa 27. augusta vykročili na spoločnú cestu životom **Gabriela Poliaková** a **Ján Grešner**, členovia Spoločenstva Piar a chválových kapiel Heartbeat a Godknows.

Veľa Božích milostí do nasledujúcich rokov im vyprosuje redakcia časopisu Bartolomej.

Dnes na slovíčko s MUDr. Emíliou Vlčkovou a rehoľnou sestrou Gorazdou Gažiovou

Poslaním mobilného hospicu je navštevovať nevyľiečiteľne chorých

Aj dnes mali naponáhlo. Len čo sme v podvečer skončili rozhovor, už sadali do auta a utekali za pacientom. Lekárka a jej sestra. Dve obdivuhodné ženy, ktoré neúnavne slúžia nevyľiečiteľne chorým a ich rodinám a navštevujú ich v ich domovoch.

Pani doktorka Emília Vlčková a rehoľná sestra Gorazda Gažiová, vincentka. Rozhodli sme sa položiť im zopár otázok, ktoré súvisia s ich poslaním navštevovať ťažko chorých, trpiacich a zomierajúcich.

▪ **Môžete nám priblížiť, čo je mobilný hospic a komu je určený?**

MUDr. Vlčková: Naš mobilný hospic sa volá Sv. Lujza. Je to nezisková organizácia. Hospic slúži pacientom s chronickou nevyľiečiteľnou, pokročilou a postupujúcou chorobou, ktorí ťužia stráviť záver svojho života vo svojom domácom prostredí. Podmienkou je však fungujúce rodinné zázemie. K podstate našej služby patrí, že chodíme tam, kam nás volajú, na odporúčenie lekára.

▪ **Ako ste sa dostali k spolupráci so sestrou Gorazdou? Váš mobilný hospic nesie meno sv. Lujzy de Marillac, sestrička zase patrí do spoločnosti založenej sv. Vincentom de Paul. Z histórie vieme, že obaja svätí úzko spolupracovali. Všetko to nie je náhoda, že aj vy dve ste blízke spolupracovníčky?**

MUDr. Vlčková: Ako hospic sme súčasťou Národného združenia Spolkov kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul, ktoré nás aj založilo. Patrí do vincentskej rodiny a pracuje v duchu vincentskej charizmy. Naši predstavení nás vyzývajú spolupra-

covať. Oslovili sme Spoločnosť Dcéry kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul (vincentky), lebo naša charizma je rovnaká, pričom my sme laici a ony sú rehoľné sestry. Tak sa vlastne sr. Gorazda dostala k službe v hospici.

▪ **Môžete nám o zakladateľoch sv. Vincentovi a sv. Lujze povedať niečo viac?**

Sr. Gorazda: V 17. storočí nebolo možné, aby rehoľníčka opustila múry kláštora. Sv. Vincent však videl vo svete veľa biedy a uvedomoval si, že k biednym ľuďom nikto neprichádza. Vincent teda zorganizoval ženy vo farnosti a vytvoril Spolok Panien kresťanskej lásky, ktorým dal pravidlá, a tým položil základ pre charitatívne dielo. Jeho dobrou spolupracovníčkou sa stala Lujza de Marillac. Lujza bola citlivá na utrpenie chorých, sama sa tri roky starala o svojho ťažko chorého manžela a dvadsať rokov pracovala s vlastným podlomeným zdravím. Keď k Vincentovi prichádzali dievčatá, ktoré sa chceli naplno venovať službe chudobným a chorým, posielal ich na výchovu práve k Lujze a ona ich formovala. Ich kláštrom bol

dom, kde bývali, a domy chorých, kláštornými chodbami ulice mesta, mrežami bázeň Božia, závojom svätá skromnosť. Nemali habit. Vincent hovorieval, že sú to obyčajné dedinské devy zasvätené Bohu pre službu chudobným.

▪ **A čo vaše vlastné povolanie v tejto náročnej službe? Čo vás, pani doktorka, inšpirovalo, aby ste sa jej začali venovať?**

MUDr. Vlčková: Ja som pôvodne detská lekárka, pracovala som v nemocnici a videla som, že o zomierajúcich onkologických pacientov v systéme nášho zdravotníctva nie je dostatočne postarané. Raz ma oslovil syn pacientky, aby som jeho matke podala cez víkend injekciu. Opakovane som pacientku navštívila. Bola som prítomná pri jej krásnej, pokojnej smrti. Zomrela v kruhu rodiny, počas omše, ktorú slúžil jej syn, kňaz. Pocítila som, že Boh ma volá, aby som urobila ešte niečo, aby ľudia netrpeli. Boh nechce, aby trpeli. Ja som vnímala: „Urob niečo!“ Vzala som si dovolenku a išla som na týždeň do Bardejova, aby som spoznala prácu v hospici. Nie je o liečení choroby, ale o zmierňovaní utrpenia. To bola taká posledná kvapka. Rozhodla som sa teda spraviť si atestáciu z paliatívnej medicíny, aby som také niečo mohla robiť - lebo na túto službu je potrebné aj vzdelanie, odbornosť. Výkony lekára v mobilnom hospici však poisťovne nepreplácajú, takže ja túto prácu robím len ako dobrovoľník, po práci vo svojej ambulancii.

▪ **Ako komunikujete s pacientom, keď vnímate, že prichádza jeho posledná chvíľa? Povieť mu pravdu?**

MUDr. Vlčková: Teraz sme boli u pacienta a povedala som mu, že je vážne chorý. Či by nesúhlasil so zavolaním kňaza a nechcel prijať sviatosti. Chorým treba hovoriť pravdu, nemôžeme im klamať. Musia vedieť, že dĺžka ich života je obmedzená, aby si mohli rodinné aj

duchovné veci dať ešte do poriadku. To je pre nich dôležitý čas.

▪ **Prečo je taká potrebná paliatívna medicína?**

MUDr. Vlčková: Paliatívnou medicínou predchádzame utrpeniu, zmierňujeme bolesť a iné symptómy ako dušnosť, agitovanosť.

Sr. Gorazda: Raz jedna pacientka chcela zomrieť, pretože jej bolo veľmi zle. Na druhý deň, pretože sa jej ulavilo, bola úplne iná, komunikatívna, túžila sa ešte stretnúť s príbuznými. A to je dobré, pretože ešte môžu niečo dokončiť.

MUDr. Vlčková: Áno, stalo sa nám, že pacienti rozprávali, že chcú zomrieť. No my nevieme ich odchod k Pánovi ani urýchliť, ani spomaliť. Snažíme sa však zmierniť ich ťažkosti a bolesti.

▪ **Teraz trochu náročná otázka: Boli aj takí pacienti, ktorí našli šťastie až na konci života?**

Sr. Gorazda: V živote každého človeka je iste veľa krásnych okamihov, za ktoré môžeme byť vďační. Ale i choroba je pre mnohých časom milosti. Jeden pán mi rozprával, ako sa ho pri čítaní žalmu dotkol Boh a dal mu nahliadnuť, aký je dobrý. Objavil poklad a chcel ho viac spoznávať, preto si objednal Bibliu. Prišla až po jeho smrti. On už nepotrebuje spoznávať Pána Boha zo stránok Biblie, už ho pozná v plnosti, ale svojej rodine zanechal Poklad, ktorý môžu objavovať a z ktorého môžu čerpať.

MUDr. Vlčková: Neviem, či pacienti našli až šťastie, asi skôr naplnenie túžby. Mali sme mladú pacientku, ktorá desať dní pred smrťou prijala sviatosti, vyspovedala sa a túžila sa zosobašiť s mužom, s ktorým mala štyri deti. Prišiel kňaz do ich domu, v sobotu bola svadba a v stredu na to zomrela. Ešte si dokonca vládala na vlastnej svadbe zatancovať.

▪ **Sprevádzate chorých aj modlitbami?**

MUDr. Vlčková: Modlitby sú potrebné a je

Božou milosťou, keď pacient chce prijať kňaza. Stalo sa nám, že pacient odmietol kňaza, musíme vtedy rešpektovať jeho vôľu. V Handlovej v piatok o 15.00 vystavuje kňaz Sviatosť oltárnu a pri nej predkladáme Ježišovi v Korunke Božieho milosrdenstva chorých. Všetko je Pánova zásluha.

Sr. Gorazda: Mala som aj prípad, keď som povedala zomierajúcemu pánovi, že manželka dala zaňho odsľúžiť omšu. On namietal, že kňaza nechce. Ale napokon zmenil názor a kňaza prijal. Tu sa potvrdzuje, aká veľmi dôležitá je aj modlitba rodiny a príbuzných za zomierajúcich.

▪ **Naozaj stačí tráviť čas so zomierajúcim? Viem si predstaviť ten pocit bezmocnosti, že človek mu aj tak nedokáže pomôcť...**

MUDr. Vlčková: Niekedy sa príbuzní pýtajú, či robia dosť. Byť pri ňom je dôležité, asi aj najdôležitejšie. Držať ho v posledných chvíľach možno aj fyzicky za ruku. Takže keď chorého majú doma, robia veľa. Raz mi príbuzný jedného pacienta povedal: „Ale ja musím ísť na školenie!“ Išiel a otec počas jeho neprítomnosti zomrel. Je treba aj nechať prácu tak a posledné chvíle stráviť s príbuznými, pokiaľ to len ide. Je to práve rodina, ktorá podstúpi tú námahu a bolesť spojenú s tým, že má umierajúceho doma. Tá rodina plní ten skutok milosrdenstva chorých navštevovať. Najviac paradoxne nie tým, že navštívi chorého v nemocnici, ale že sú pri ňom u neho doma. Ak je to teda možné a sú na to podmienky.

▪ **Aký je váš názor na prítomnosť detí pri zomierajúcom?**

Sr. Gorazda: V byte, kde zomierala staršia pani, bývala vnučka s deťmi. Tieto pravnúčatá prichádzali za prababičkou, aby ju pobozkali, pohladili. Deti nevnímali chorobu, oni videli milovanú prababičku. Keď prišiel pán kaplán a udelil jej sviatosť, spolu s celou rodinou sme sa modlili. Die-

t'a ruženec zaujal, sadlo si mi na kolená a modliac sa sme posúvali zrnká ruženca. Keď som prišla k nim neskôr, deti mi ukazovali prázdnu izbu a hovorili o tom, že prababička išla do nebička. Ak sa deťom veci vysvetľujú, vedia ich prijať ako súčasť života.

▪ **Väčšinou asi slúžite veriacim rodinám. Máte aj nejaké povzbudivé skúsenosti s evanjelizačným rozmerom tejto práce, keď ste pomáhali neveriacim?**

Sr. Gorazda: Raz ma volali k zomierajúcemu. Keď som vstúpila do izby, kľakla som si k jeho posteli a myslou mi preletelo: modliť sa potichu, nahlas? Nakoniec som nabrala odvahu a začala som sa modliť nahlas: d'akovala som za dar života tohto človeka, za dobro, ktoré zažil alebo mohol preukázať iným, za silu v skúškach. Odprosovala som jeho i v jeho mene a striedavo som sa modlila žalmy alebo spievala... Trvalo to asi pol hodinu, čo odovzdal svoju dušu Pánovi. Pri rozlúčke s rodinou mi ich syn povedal, že tiež by si prial takto odchádzať do večnosti. Pre týchto ľudí modlitba pri zomierajúcom bola dotykom s kresťanstvom. A naša viera je krásna, lebo veríme v Boha Otca... v odpustenie hriechov... vo vzkriesenie tela a v život večný!

Za rozhovor d'akujú Anka G. Vavrová
a Zuzana Škrinárová
Foto: archív hospicu

Podnet a veľký dar: vyslúženie sviatostí pri návšteve chorého

Náš Boh je Boh milosrdenstva. Prejavuje ho rôznymi spôsobmi, pričom najjasnejšie a najvýznačnejšie cez svoje sviatosti. Sprostredkovanie či (v prípade kňazov) rovno vyslúženie sviatostí môže byť pekným prejavom skutku telesného milosrdenstva chorých navštevovať.

Vo farnostiach býva zvykom, že kňaz chodíeva vysluhovať sviatosti chorým a starobou zoslabnutým ľuďom. Deje sa to na sviatky (Vianoce a Veľká noc) a často aj v čase prvých piatkov. Je to veľké povzbudenie pre kňaza i pre chorých a táto služba má viacero rozmerov - ľudský, duchovný i telesný.

V ľudskom rozmere ide o stretnutie človeka s človekom a často dôjde k takému vzájomnému obohateniu, že chorý i kňaz zo stretnutia žijú a čerpajú ešte dlho. Takáto návšteva znamená dobro samo o sebe. Telesný rozmer prináša posilu najmä pre chorého, keď si človek uvedomuje svoju slabosť. Aj kňazovi pripomína, že telesné sily sú Božím darom a časom ubudnú. Najsilnejší je však rozmer duchovný. Sviatosť zmierenia a sväté prijímanie, spojené niekedy i s vyslúžením sviatosti pomazania, predstavujú pre chorého posilu od samotného Pána a On je vtedy ten najdôležitejší, kto prichádza.

Kňazi si uvedomujú, aký veľký dar nám Kristus dal vo sviatostiach. Nerobí im preto žiadny problém prichádzať za chorými a pri návšteve im vyslúžiť sviatosti. Či už ide o pravidelné prvopiatkové spovedanie, alebo o príležitostné vyslúženie sviatosti pomazania chorých (raz do roka podľa dohody s chorým či jeho príbuznými), kňaz ochotne príde a chorého navštívi.

V prípade návštevy chorých k prvému piatku treba chorého nahlásiť na fare, alebo sa dohodnúť s konkrétnym kňazom. V prípade vyslúženia pomazania je postup oveľa promptnejší a kňaz koná rýchlo. Je dobré, ak príbuzní nahlásia kňazom aj chorého, ktorý - v prípade spovede a pomazania - nie je chorý smrteľne. Nevieme, kedy si nás Pán povolá k sebe, a preto -

v duchu Pánovho „Bdejte!“ - sa treba na odchod do večnosti pripraviť radšej včas. Ak sa chorý nachádza v nemocnici, treba sa opýtať personálu, či v zariadení funguje duchovná služba a ako je možné o ňu požiadať. Ak sa tam nenachádza nemocničný kaplán, zvyčajne platí, že tam minimálne raz do týždňa chodievajú kňazi z farnosti. Služba, ktorú nie tak často vykonávajú kňazi, častejšie zostáva na pleciach laikov. Ide najmä o vysluhovanie svätého prijímania chorým - či už doma, alebo v nemocnici. Táto služba je častejšia ako návštevy kňaza a tiež je možné o ňu požiadať na fare. O takejto návšteve s duchovným rozmerom tiež platí, že je krásnym prejavom milosrdenstva.

Návšteva chorých pri príležitosti vyslúženia sviatostí je podnetom na to, aby chorí zažili veľký dar milosrdenstva - toho Božieho cez dar jeho milostí i ľudského cez prejav lásky k blížnemu.

Text: Dušan Rončák

Foto: Gorazda Gažiová DKL

Navštevovanie chorých je aj o pochopení zmyslu utrpenia

Každý človek sa vo svojom živote stretáva s utrpením a chorobou. Utrpenie je totiž neoddeliteľnou súčasťou ľudského života. Preto chorí aj zdraví potrebujú zaujať správny postoj voči nemu.

V Biblii je učebnicou utrpenia a problémov spojených s navštevovaním trpiacich Kniha Jób. Táto kniha ukazuje, že nie každá návšteva chorému prináša úľavu. Nestačia iba slová, potrebný je aj súcit a schopnosť rozoznať zmysel utrpenia. Človek dokáže veľa vydržať vtedy, keď odkryje zmysel toho, čo ho postihlo. Prípad Jóba pomôže nám aspoň čiastočne sa pozrieť na problém návštevy chorých, ktorý sa môže stať skutkom milosrdenstva.

Boh dopúšťa na spravodlivého a nevinného Jóba nešťastie a utrpenie, ktoré sa stupňuje

Prvá kapitola knihy Jób ukazuje, že vo svete existuje utrpenie, ktoré sa dotýka aj ľudí dobrých a nábožných. Jób postupne stratí všetko - majetok, rodinu a potom aj zdravie, ale nikdy nestratí vieru v Boha.

Navštevujúc chorého musíme pamätať na to, že je to človek, ktorý veľa v živote stratil. Možno mladosť, slobodu pohybu či svoje plány. Často je to človek, ktorý prišiel o blízke osoby alebo priateľov.

Návšteva priateľov

Jóba v jeho nešťastí navštevujú traja priatelia: Elifaz, Bildad a Sofar. Prichádzajú zďaleka - tak vyjadrujú svoje priateľstvo a súcit. Keď uvidia Jóba, veľa dní mlčia, pretože to, čo uvideli, presahuje ich predstavy o utrpení. Kým mlčia, prinášajú trpiacemu úľavu.

Navštevujúc chorého, treba prekonať „vzdialenosť“, ktorá existuje medzi ním a zdravým človekom. Chorý potrebuje prítomnosť druhého človeka - už to je veľkým darom. Netreba veľa rozprávať, ale byť.

Tretia kapitola obsahuje monológ trpiaceho Jóba

Jób sa pýta, aký zmysel má život človeka poznačený takým veľkým utrpením. Nakonca preklína deň svojho narodenia. Keď navštevujeme chorých, musíme byť pripravení na počúvanie ich sťažností a otázok, na ktoré majú právo. Bez tohto postoja sa nám stane to, čo sa stalo Jóbovým priateľom - volanie trpiaceho spôsobilo, že stratili trpezlivosť.

Diskusia s Jóbom

Priatelia začínajú hľadať dôvod utrpenia, snažia sa nájsť jeho vysvetlenie. Elifaz tvrdí, že Jób trpí, lebo urobil niečo zlé, o čom ľudia nevedia, ale Boh to vie a za to ho trestá. Bildad hovorí, že niekto z rodiny zhrešil a Jób nesie následky. Sofar tvrdí, že všetci ľudia sú hriešni a trpia za iných. Podľa Jóbových priateľov je utrpenie vždy trestom za hriech.

Jób však odpovedá, že on nič zlé neurobil. Názory jeho priateľov mu neuľahčujú situáciu; cíti sa byť opustený Bohom.

Už nie priatelia, ale žalobcovia

Názor, že každé utrpenie je trestom za hriech, je jediným vysvetlením pre Jóbových priateľov. Môže byť reakciou ľudí po návšteve chorého: „Čo zlé urobil v živote?“

Odpoveď Elihu

Zjavuje sa tajomná osoba. Je to Elihu, ktorý odmieta všetky názory: jeho priatelia nemajú pravdu, ale ani Jób nemá pravdu, keď hovorí, že Boh ho opustil. Treba sa otvoriť pre Božiu múdrosť.

Nakoniec prehovorí Boh

Boh ukazuje Jóbovi úžasný poriadok, kto-

rý vládne v prírode a v celom vesmíre, a pýta sa Jóba, či to vie vysvetliť. Jób pokorne odpovedá, že nie. „Nevieš vysvetliť tajomstva vesmíru a chcel by si vysvetliť tajomstvo utrpenia?“

Podstata viery spočíva práve v tom, že nie všetko viem, ale vo všetkom dôverujem Bohu. Pri návšteve chorého nestačí potešenie, ale potrebné je povzbudzovať ho, aby dôveroval Bohu.

Ježiš a chorí

Ježiš stretával mnoho chorých. Často ich uzdravoval a tým zjavoval svoju mesiášsku a božskú identitu.

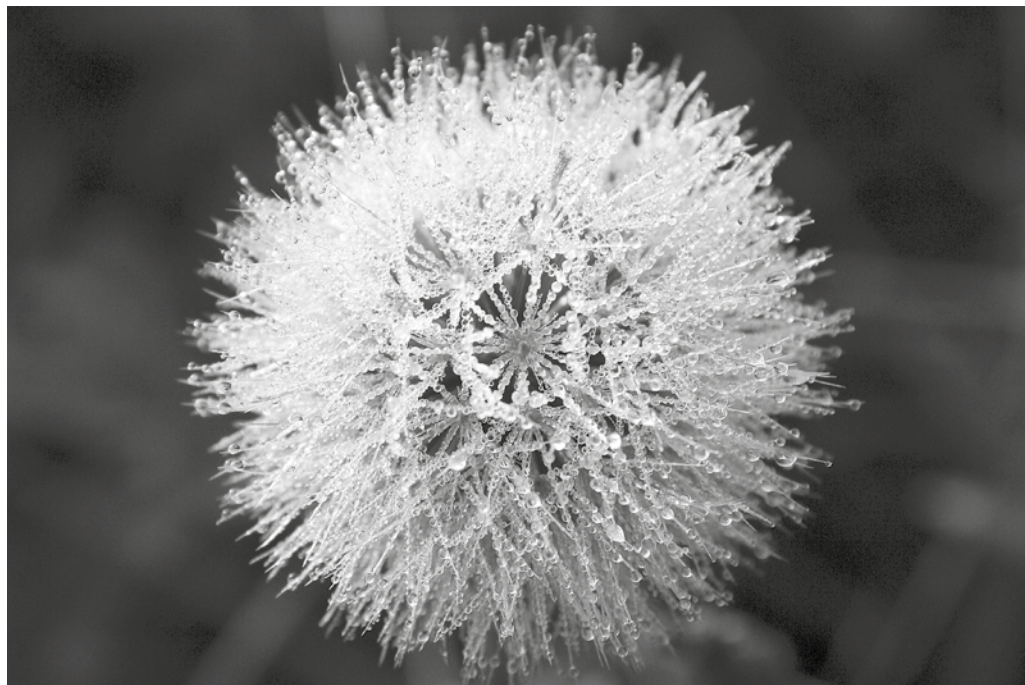
Aký mal Ježiš prístup ku chorým? Videl ich choroby, dotýkal sa malomocného (porušil tým pravidlá), ku každému pristupoval individuálne, často si v dave všimol práve chorého. Videl aj vnútro človeka. (Neboj sa, len ver! Ukážte sa kňazom. Odpúšťajú sa ti hriechy, čo chceš?) Odmietal chorobu ako trest za hriechy. Choroba slúžila na to, aby sa na človeku prejavili Božie skutky.

Navštevujúc chorého...

... sme svedkami utrpenia, prežívame pochynosti. Chorí často vnímajú, že sú na t'archu pre iných, uzatvárajú sa do sveta fóbií s pocitom opustenosti. Skúsenosť hovorí, že lekár lieči a Boh uzdravuje. Mnohí chorí sa uzdravujú, iní zas zápasia s utrpením s perspektívou blízkej smrti. Treba sa učiť spoznávať zmysel utrpenia, aby sme boli svedkami Krista, ktorý trpel na kríži.

Ježiš splnil to, čo predpovedal prorok Izaiáš: „*On vzal na seba naše slabosti a niesol naše choroby.*“ (Mt 8,17). Odvtedy majú utrpenie a choroby prežívané vo viere spasiteľnú hodnotu. Ako povedal sv. Pavol, kresťan „*doplňa to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev*“ (por. Kol 1,24). Každý trpiaci je obrazom a znakom Krista. „*Bol som chorý a navštívili ste ma.*“ (Mt 25,36)

Zbigniew Gierlak MS

Máme v úcte starších?

Prvého októbra máme Deň úcty k starším. Práve v tento mesiac si viac ako inokedy uvedomujeme, že máme rodičov, ktorí sú už možno starí, a snažíme sa im vzdať úctu.

Keď rozjímame o živote Pána Ježiša, nemôžeme nevidieť tú veľkú lásku, ktorú on prechovával k svojej Matke i k svojmu pestúnovi, sv. Jozefovi. Napriek tomu, že je Boh, miloval svojich pozemských rodičov celým svojím srdcom a bol im poslušný. My, kresťania, sa mu máme podobať, máme ho nasledovať. Ale aká je skutočnosť?

Medzigeneračné problémy (?)

Ak sa hovorí o starších ľuďoch, je moderné hovoriť o medzigeneračných problémoch, o tom, že starší majú zastarané a nemoderné názory. Ja si to však nemyslím. Nejde o „medzigeneračné problémy“, ale o náš vzťah k blízkym, o lásku k človeku a k životu. Je to o láske k Bohu a k Božím prikázaniam.

Naša organizácia (Fórum pre pomoc starším) robí rôzne aktivity pre starších. Hovoríme s nimi o ich problémoch a potrebách, prevádzkujeme telefonickú linku v kríze a rizikových situáciách a pomáhame starším ľuďom z celého Slovenska. Verte mi, že tých viac ako 2 500 ľudí, ktorí nám volajú počas roka z celého Slovenska, žije veľmi ťažko. Ich osudy sú smutné. Najviac ich trápi skutočnosť, že si ich nevšímajú ani členovia ich vlastnej rodiny. Stáva sa, že deti s nimi zle zaobchádzajú, snažia sa zobrať im dôchodky, dom a potom sa o nich vôbec nestarajú. Stále častejšie sa stretávame s tým, že

dochádza k týraniu starších ľudí v rodinách. Mnohí ich považujú za príťaž a poukazujú na - podľa nich - zbytočné financie vynaložené na starostlivosť o nich či dôchodky. A to napriek tomu, že naši starkí tie dôchodky majú veľmi nízke a mnohým nestačia ani na základné životné potreby. Mnohých starých ľudí deti neprídu ani navštíviť, neopýtajú sa, čo potrebujú. Nepoviem nič nové, ak uvediem, že do domovov dôchodcov chodia deti navštíviť svojich rodičov hlavne v čase, keď sa vyplácajú dôchodky, alebo vtedy, keď ide o dedičstvo. Starí rodičia sú pre nich dobrí, ak majú byt alebo dom. Ale keď ho prepíšu na deti, už v ňom nemajú miesto. Deti sa o nich nestarajú a najradšej by sa ich zbavili. Často sú bez jedla a napokon sú aj nútení odísť z prostredia, kde prežili svoj život.

Príklad pre budúcnosť

Nedá mi nemyslieť na to, aký príklad dávajú takíto rodičia svojim deťom. Aký to raz bude základ pre ich rodiny? A toto má vplyv nielen na samotnú rodinu, ale na celú spoločnosť. Vytráca sa láska a pochopenie problémov a potrieb iných. Ak dieťa vidí, že jeho matka je láskavá, stará sa o svoju starnúcu a stále chorľavejšiu matku a dokáže sa pre ňu obetovať, prehlbuje to aj lásku dieťaťa k nej samej. V hĺbke jeho dušičky sa takto buduje nielen väčšia spolupatričnosť k rodi-

ne, ale i láska k človeku a k životu. Naše deti už nepočúvajú rozprávky starých rodičov (často ich ani nepoznajú), ale pozerajú televíziu, ktorá im prináša veľa násilia. Budujú si vzťah k materiál- nym hodnotám a sebestvu. V spoločnosti vládne kult mladosti. Starších vylučuje- me zo svojho streda a dokonca sa v mno- hých krajinách uvažuje o eutanázii. Ve- ľakrát som počula: Starým nič netreba, len dať im ruženec a nech sa modlia. Áno, mnoho starších ľudí sa modlí. A sú to práve oni, ktorí môžu pre svoje rodiny či deti vyprosiť dar viery. Aj oni môžu me- niť túto konzumnú spoločnosť a svojou modlitbou zabrániť šíreniu zla. Veľmi ich potrebujeme práve v tomto čase.

Je veľmi dôležité, aby sme starších ľudí brali ako súčasť našich rodín, celej spo- ločnosti. Sú našimi koreňmi, nositeľmi našej histórie, našich tradícií a zručností. Mali by sme využívať ich životnú múdrosť a skúsenosti, pretože sú prínosom pre spoločnosť i rodinu. Mnohí robia úžasné a krásne veci, dokážu sa obetovať pre iných, uskrtnúť sa, aby iným urobili ra- dost'. Z mnohých si môžeme brať príklad, môžu nám poradiť v našich životných problémoch.

Senior roka

Naša organizácia každoročne pred via- nočnými sviatkami organizuje akciu, v rámci ktorej chceme poukázať na krás- nych ľudí, ktorí vykonali veľa dobrého pre iných a starali sa o svojich chorých blíz- kych, hoci sami mali problémy. Chceme

poukázať na ich prínos pre nás všetkých. Titul „Senior roka“ pritom udeľujeme úplne jednoduchým ľuďom. Chceme im tým dať dar lásky, pomôcť meniť vzťah samotných členov rodiny k nim.

Práve v roku 20. výročia nežnej revolúcie tento titul získala úžasná žena, pani He- lenka Kordová Wildová. Jej manžela vo väzení umučili len preto, že bol hlboko veriacim generálom. Dlhých desať rokov bola ona sama väznená pre vieru svojho muža. Bola to žena, ktorá vydala nádherné svedectvo o utrpení a umučení blaho- slavennej sestričky Zdenky, s ktorou bola v jednej cele. Pani Helenka pri preberaní ocenenia povedala úžasnú vetu: „Vážte si a strážte slobodu a majte vieru v Boha!“ Takíto ľudia si zaslúžia našu lásku, úctu, pozornosť a starostlivosť.

Úctu a pozornosť k starým rodičom by sme nemali dať len v dňoch úcty k star- ším. Oni si to zaslúžia každý deň. Nesta- čia slová, dôležité sú skutky - máme to vo Svätom písme. Milujme preto tých, ktorí nám dali život a ktorí sa pre nás obeto- vali. Budme im vďační za všetko. „Lahšie nesie bremeno staroby ten, kto cíti úctu a lásku od mladých,“ povedal Ján Pavol II. Jeho slová sa snažíme uplatňovať my v našej práci - ale mali by sme ho uplat- ňovať všetci.

Lubica Gálisová,
prezidentka Fóra pre pomoc starším

Foto: Mária Melicherčíková

Fórum pre pomoc starším je občianske združenie oficiálne zaregistrované v mar- ci 2000. Združuje fyzické a právnické osoby zabezpečujúce starostlivosť, pomoc a služby pre starších s cieľom chrániť ich práva, presadzovať ich záujmy a po- máhať uspokojovať ich potreby. Fórum sa snaží zmierňovať nešťastie, utrpenie a samotu starších, sociálne znevýhodnených a zdravotne postihnutých starších občanov a podporovať ich integráciu do spoločenského a verejného života.

(podľa www.forumseniorov.sk)

Zdravie v spoločenskom kontexte

Chorobu najjednoduchšie vymedzujeme ako absenciu zdravia, a preto sa aj rôzne teoretické a praktické snahy o podporu a pomoc ľuďom sústreďujú na pojem zdravie (telesné i duševné). Zdravie nie je trvalý a nemenný stav človeka, ale je dynamickým procesom, ktorý závisí od mnohých okolností. Podobne aj spôsob jeho definovania závisí od úrovne poznatkov o zdraví a chorobách v určitej spoločnosti či skupine v danom historickom období, ale aj od kultúrnych súvislostí ponímania človeka a jeho života, či od životného štýlu a svetonázoru.

A tak môžeme zdravie definovať podľa Hippokrata: „Ľudské telo je chrám. Choroba je trhlina v harmónii. Zdravie je súzvuk.“ Alebo podľa Svetovej zdravotníckej organizácie: „Zdravie je stav kompletnej fyzickej, duševnej a sociálnej pohody a nielen stav neprítomnosti choroby alebo slabosti.“ Na základe týchto širokých definícií by sme takmer nenašli zdravého človeka (prinajmenšom v premenlivom počasí). Na druhej strane mnohých neuspokojí ani úzka definícia, podľa ktorej je zdravý ten, kto nemá diagnostikovanú chorobu. V bežnom spoločenskom styku sa zdá byť najpriateľnejšou tá definícia, podľa ktorej je zdravie optimálny funkčný stav človeka v celku jeho aktívnych a reaktívnych životných prejavov, teda keď je človek schopný primerane reagovať na svoje prostredie a plniť si svoje životné funkcie. Slovo „primerane, optimálne“ sa tu ľahko prehliadne, ale vlastne je ťažiskové a označuje *normu* ako hranicu medzi zdravím a chorobou.

Spoločenská hodnota tela

Na to, ako väčšina z nás premýšľa o zdraví a chorobe a o postupoch, ako si zdravie udržať alebo ho opäť nadobudnúť, vplýva okrem poznatkov odborníkov aj spoločenský kontext. Ten je dnes z historického hľadiska dosť špecifický.

Z hľadiska štruktúry moderných spoločností sa veľmi posilnila spoločenská moc odborníkov, a osobitne z oblasti medicíny. Hoci lekári (prípadne šamani a liečitelia) mali v každej spoločnosti

veľkú autoritu, ktorá vyplýva z priamej súvislosti ich činnosti s prežitím človeka a kvalitou jeho života. Dnes je táto autorita navyše mocou inštitucionálnou, teda mocou celého zdravotníckeho systému. Vďaka za to obrovskému rozvoju, ktorý medicína a príbuzné vedy zaznamenala v priebehu posledných storočí a zjavným úspechom napr. v zlepšení miery prežitia a dĺžky života ľudí. Pole pôsobenia moci medicínskych špecialistov sa rozšírilo dvojako: „horizontálne“, teda zahrnilo okrem liečenia aj prevenciu, rehabilitáciu, životosprávu, skúmanie dedičnosti chorôb, životného prostredia atď., aj „vertikálne“, keď aj s dosahom na legislatívu formuje životné podmienky napr. cez štandardy ochrany pri práci, hygienické predpisy a podobne až po zákaz fajčenia vo verejných priestoroch. Samotnou kapitolou je vplyv medicíny na vzdelávanie a poznatky, ktoré väčšina z nás veľmi aktívne vyhľadáva a ochotne sa nimi riadi.

Tieto zmeny súvisia s *oveľa hlbšími zmenami v kultúre* spoločností, ktorými sú poháňané. Ide predovšetkým o individualizmus, čiže postavenie jednotlivca do pozície najvyššej spoločenskej hodnoty, na ktorú sa má orientovať naše spoločné snaženie. (Ako ukázali klasici sociológie, napr. Durkheim a Simmel, hodnota jednotlivca môže byť „spoločná“ len za cenu jej odosobnenia, vyprázdnenia.) V praxi často predstavuje nielen humánnu hodnotu úcty k človeku, ale priamo egocentrické zmýšľanie o svete, živote a jednotlivcovi, a to nielen samotným človekom

(egoistom), ale celou spoločnosťou a jej inštitucionálnym pôsobením. Typickými vlastnosťami takýchto spoločností sú potom konzumizmus (sústredenie sa na spotrebu) a hedonizmus (dôraz na „užívanie si“, aktívnu snahu o zabezpečenie sebe, prípadne blízkym, pocitu pohody). Tieto prejavy spôsobené prehnaným dôrazom na telesný život celkom bežne sprevádza úpadok duchovného, náboženského života.

Zdravie je najdôležitejšie

Pri našich stretnutiach máme často sklony navzájom si želať „v prvom rade zdravie“, pretože „je najdôležitejšie“. O tomto nemožno pochybovať, pokiaľ máme na mysli zdravie ako nevyhnutnú podmienku pre spokojný život a seba-realizáciu. V niektorých životných okolnostiach však môže postavenie zdravia do pozície najvyššej hodnoty spôsobovať aj vážne spoločenské a morálne dilemy. Hodnota vlastného zdravia totiž úzko súvisí a môže kolidovať s ďalšími hodnotami: Boh, život a zdravie iného človeka, životné poslanie, a pod.

Ľudia v rôznych obdobiach a kultúrach zistili, že telesný život môže prekážať duchovnému, a preto sa snažili o sebaza-pieranie, askézu a pôsty. Dnes sme však svedkami zložitých a spoločensky propagovaných pomýlení hodnôt, a to nielen smerom k uprednostňovaniu telesného pôžitku, ale celkovo k vedomému odmietaniu Božieho poriadku - či aspoň toho prírodného - niekedy až za hranicu poškodzovania zdravia a usmrcovania. Úplne bežnými sú stravovacie chyby ako prejedanie sa (za mohutnej spoločenskej podpory a nárastu obezity a ďalších chorôb) či niekedy uprednostnenie estetického vzhľadu pred zdravím - až po chorobnú neschopnosť vnímať reálne stav a potreby svojho tela (anorexia). Ťažké morálne diskusie spôsobuje nerešpektovanie telesných daností a posúvanie vedeckého

výskumu do oblastí výskumu na embryách a klonovania a súvisiacich praktík ako umelé oplodňovanie, umelé prerušenie tehotenstva a náhradné materstvo (keď dieťa vynosí iná žena), nelegálny obchod s orgánmi atď. Tieto problémy sa často predstavujú ako výsostne medicínske alebo osobné, lenže nie sú.

Dnes už v oblasti zdravia a choroby nie je problém len to, čo dokážeme spraviť, ale aj to, či máme robiť to, čo dokážeme (a sebecky chceme). Naplnením skutku milosrdenstva navštevovať chorých môže byť aj osobné alebo spoločensky angažované vysvetľovanie nesprávneho chápania hodnoty zdravia a choroby, a následne aj chybného životného štýlu.

Text: Mária Suríková
Foto: Silvia Kobelová

Otvorená kniha, z ktorej možno čítať

Redakcia Bartolomeja pod vedením nášho pána dekana ma postavila pred neľahkú úlohu - napísať čosi zo skúseností novokňaza pri návšteve starých a chorých. Po dlhom rozhodovaní som sa rozhodol zariskovať a ísť do toho najt'ažšieho - vydať čosi zo seba, zo svojho aktuálneho prežívania.

Čo pre mňa znamenajú prvopiatkové spovede starých a chorých? Ako vnímam túto službu? Myslím si, že každý z nás už aspoň raz v živote bol v knižnici. Z vlastného záujmu alebo z povinnosti musel trpezlivo prechádzať, zastaviť sa a vybrať si z políc zaplnených knihami. Keď sme si vyberali knihy zo záujmu, v podstate sme vedeli, do čoho ideme, o čom asi budeme čítať. Iné to bolo s povinným čítaním, ktoré som - aspoň ja - neraz absolvoval v rámci literatúry základnej či strednej školy, alebo pri písaní odbornej práce - zvlášť tej záverečnej. Tie knihy, ktoré sme si vybrali sami, sa nám čítali ľahšie ako tie, ktoré sme dostali povinne.

Trochu mi to pripomína i tie moje prvopiatkové návštevy starých a chorých nášho mesta Prievidza. Chodím - a ešte stále občas aj blúdím - po prievidzských uliciach, niekedy viac a inokedy menej trpezlivo, aby som sa dostal na miesto môjho poslania. Tam je už pre mňa pripravená stolička za stolom (niekedy aj pohodlné kreslo), kam sa môžem posadiť a začítať sa do „povinného čítania“. Áno, je to tak. Otvára sa nejedna kniha života s mnohými životnými príbehmi. Komédia aj dráma, občas detektívka, a niekedy aj román. Niektoré kapitoly života sa čítajú ľahšie a iné zas ťažšie. Keby to bolo na mne, niektoré by som preskočil a ukončil, ale tu to nie je možné, pretože ešte nemajú napísaný svoj koniec. A tak ich treba trpezlivo znova a znova čítať, aby boli porozumené a pochopené, aby sme zistili, kam príbeh smeruje a kde má svoj cieľ.

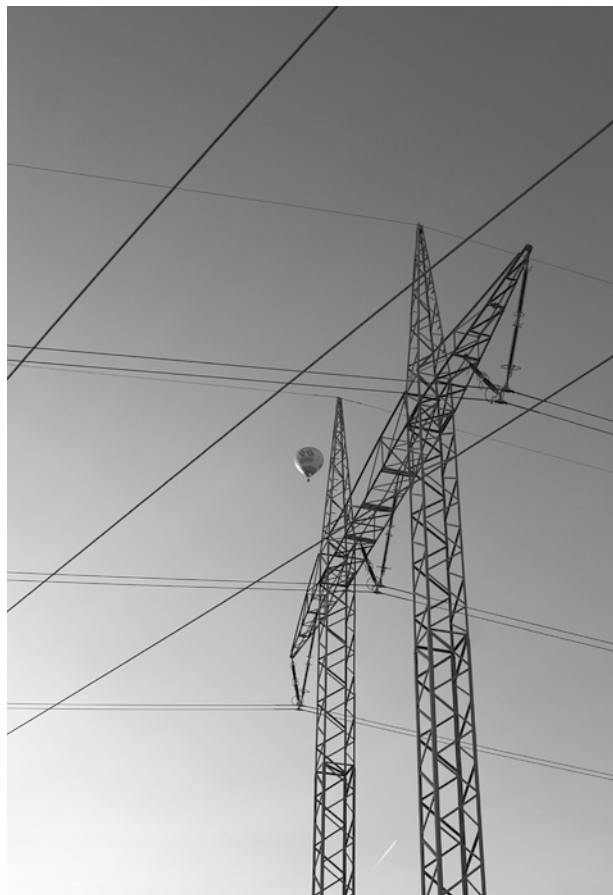
A v mnohých prípadoch nebudú tieto príbehy pochopené ani ukončené, kým nepíšeme do deja hlavnú postavu našich

životov, ktorou nie je nik iný ako Ježiš Kristus. On je počiatok i koniec našich životných príbehov. Počiatok máme, ten je už vpísaný. Teraz je však potrebné zapísať aj koniec. A ja som vďačný Bohu, že môže aj cezo mňa písať znova a znova do týchto životov slová milosrdenstva, zmierenia a odpustenia.

Do deja vstupuje „Telo Kristovo“ a dejstvo sa ukončuje slovami „Amen“ - verím, tak je, staň sa podľa tvojej vôle.

Marián Husár, kaplán

Foto: Mária Melicherčíková

Milosrdný samaritán na vlastnej koži

Bol večer, 5. august. Kosila som trávu pred domom. Jeden okoloidúci pán sa pri mne pristavil a hľadal nejakú adresu. Prekvapene hovorím, že je to náš dom, ktorý hľadá. Hneď začal vysvetľovať, že náš syn spadol a leží neďaleko na tráve. Všetko som nechala tak, ako bolo, a rýchlo som s ním utekala na miesto, o ktorom hovoril.

Pri synovi boli dve ženy. Jedna z nich práve privolávala záchranku. Syn nehybne ležal na chrbte. Len sťažka dýchal a potichu hovoril. Vraj preskakoval lavičku, noha sa mu zachytila do škáry medzi latkami, a tak spadol ľavou stranou na operadlo lavičky. Mal veľké bolesti, nemohol vstať. Po 15 minútach čakania, ktoré nám pripadali ako večnosť, dorazila sanitka. Lekár rýchlo urobil základné vyšetrenia a už nás viezli do nemocnice.

Na pohotovosti lekár syna vyšetril a odporučil CT. Minúty ubiehali. Synov stav sa viditeľne zhoršoval, bol veľmi bledý, stenal od bolesti, oči vyvracal dozadu a bol studený ako ľad... Hrozný pohľad. Lekár opäť urgoval CT-čko. Pomohlo to a syna hneď odviezli na vyšetrenie. Výsledok preukázal roztrhnutie sleziny, ktoré zapríčinilo prudké krvácanie do brušnej dutiny. Bola potrebná okamžitá operácia. Lekár nás upozornil, že v prípade veľkého poškodenia sleziny ju budú musieť odstrániť. Podpísali sme množstvo papierov a behom niekoľkých minút už syn ležal na operačnom stole.

Operácia trvala dlhé dve hodiny. Bol to veľmi ťažký čas čakania. Našu bolesť a strach sme s najbližšou rodinou a priateľmi vkladali do modlitieb a prosieb za syna. Vonku zúrila silná búrka. Konečne pred polnocou sa otvorili dvere na operačnej sále. Syna stenajúceho a prebúdajúceho sa z narkózy viezli na izbu. Zjavne vyčerpaný lekár v krátkosti zhrnul priebeh operácie a povedal, že to bolo v hodine dvanástej. Slezinu sa im podarilo ponechať.

Prvé dni po operácii boli veľmi ťažké, ale s Božou pomocou sme ich spolu so synom prekonali. Syn je dnes už doma, zotavuje

sa a chystá do školy...

Tento príbeh je veľmi podobný príbehu o milosrdnom Samaritánovi. Ako nám syn neskôr rozprával, na tráve vedľa lavičky ležal dlho, možno aj pol hodinu. Okolo neho prešli viacerí ľudia, pozerali na neho, on ich prosil o pomoc, ale možno ho nepočuli, možno sa niekde ponáhľali, no nepomohli mu. Jeden vraj s úškrnom poznamenal, že nemal piť. Druhý mu povedal, aby nepredstieral a išiel domov.

Z balkóna neďalekého paneláku si ho všimla jedna pani. Volala na neho, prečo tam tolko leží. Syn ale nemal síl nahlas zakričať a vysvetliť, čo mu je. Pani preto spolu so svojím synom a nevestou zišli dolu za ním. Keď videli, že je to vážne, rýchlo utekali nájsť chlapcových rodičov a zároveň ihneď privolali záchranku. Zlatí ľudia. Aj keď ich možno nepoznáme z lavíc kostola, boli to práve oni, ktorí ako milosrdný Samaritán okamžite pomohli druhému práve vtedy, keď to najviac potreboval...

Nebyť ich, ale aj ďalších dobrých ľudí, mohol tento príbeh dopadnúť inak. Jedni boli pripravení privolať pomoc, záchranári boli pripravení prísť, lekári boli pripravení ho vyšetriť, urobiť CT a ihneď operovať, naši priatelia a známi boli pripravení sa modliť, kňazi boli pripravení slúžiť za neho sväté omše, vyslúžiť mu potrebné sviatosti, zdravotnícky personál bol pripravený sa o neho starať. Veľká vďaka patrí nášmu Pánovi za všetkých týchto úžasných ľudí!

Ďakujeme vám, milosrdní priatelia, za život nášho syna!

Helena Cagaňová

Infúzia lásky pre dušu

Na posteli neurologického oddelenia ležala žena. Takmer nehybne a bezmyšlienkovito. Aspoň mne sa tak zdalo. Oči upierala na neidentifikovateľné miesto, kútiky úst boli viditeľne posunuté do jednej strany... Ani neviem prečo, ale upútala moju pozornosť. A tak som ju nenápadne pozorovala.

Jej vek bolo ťažko odhadnúť... Nepoznala som ani jej meno. Jedno som však tušila: diagnóza patrila medzi tie, ktoré paralyzujú nielen telo, ale aj dušu.

Vtom sa otvorili dvere a do vnútra izby vstúpila návšteva v podobe mladého muža oblečeného do vojenskej rovnošaty. Prebehol očami postele a ženy ležiace na nich. Na okamih neisto zastal v strede izby. Jeho oči blúdili z tváre na tvár... V tom okamihu sa spomínaná žena krčovitým vzchopila a všetci sme počuli, ako namáhavo vyslovuje nezrozumiteľné slovo: „Jan o... Jan.. o...“

Hlava mladého muža sa ako na generálov povel otočila k posteli, ktorá bola umiestnená pod oknom. Vykročil smerom ku nej. Podišiel k lôžku a povedal: „Ahoj, mami!“ Zohol sa a pobožkal mamino čelo. Žena sa zrazu ako mávnutím zázračného prútika pokúšala uchopiť - za asistencie svojho syna - zariadenia slúžiace k polohovaniu pacienta. Rozprával jej, ako pricestoval, ktorým spojom... Zahrňal ju slovami a slovičkami, zatiaľ čo ona ho kostrbato a nemotorne hladila po rukách a všade tam, kam dočiahla jednou rukou. Tou zdravou. Očami visela na jeho perách a jej pery sa pokúšali nehybne vyčariť náznak úsmevu, zatiaľ čo on jej vlieval do žíl tú najkrajšiu a uzdravujúcu infúziu lásky.

Nedokázala som sa ďalej pozerat' na túto dvojicu... Tých pár spoločných minút patrilo iba im. A tak som začala počúvať oboma ušami svoju pacientku. Cítila som však, že to, čo sa odohralo neďaleko mňa, bolo ako z iného sveta. A mne bolo umožnené byť svedkom neobyčajného zázraku života.

Čas návštev sa blížil ku koncu, a tak sa aj návšteva mladého muža u jeho chorej matky skončila. Ako na začiatku, tak aj na konci pobožkal mamu na čelo a nám ostatným povedal: „Dovidenia!“ „Dovidenia,“

odpovedala som ako bájna Echo a vo vlastnom hlase som počula akúsi zvláštnu milotu a mäkkosť. Bola satisfakciou za to, čoho som pred chvíľou bola svedkom... Bolo to také dojímavé, že aj mne sa ušlo z presahujúcej lásky, a tak moje „dovidenia“ bolo, aké bolo.

Dvere sa za ním zatvorili a zmizol z dohľadu - maminho aj môjho. Nezmysel však z jej srdca a ani z môjho podvedomia. Žena sa s námahou znova posadila a ako stroj začala rehabilitovať svoju ochrnutú nohu a ruku. Masírovala ich, stláčala, potriasala a s nadľudským úsilím bojovala svoj nerovný boj s chorobou.

Napokon som i ja s pozdravom odišla z neurologického oddelenia. Nevieť, ako zdravotne a ľudsky skončila táto pani, ale veľmi som jej priala, aby prekonala svoj neľahký údel, aby synova infúzia lásky vlievala do jej žíl iba silu a nádej. Aby ho tak ako iné zdravé mamy mohla opäť zavolať po mene: „JANKO!“

Veronika Hoffmannová

Foto: Silvia Kobelová

Ako som sa modlila so svätou Lujzou de Marillac

Nedávno sa mi „náhodou“ dostali do rúk myšlienky pochádzajúce z pera svätej Lujzy de Marillac, zakladateľky Spoločnosti dcér kresťanskej lásky (ľudovo vincentky). Natol'ko ma zaujali svojou hĺbkou, že som sa chcela s vami o ne podeliť.

Lujzin život

Lujza sa narodila v roku 1591 vo francúzskej šľachtickej rodine ako nemanželské dieťa. Hoci túžila odovzdať sa Bohu celá, jej poručník rozhodol, že sa musí vydať. Po krátkych chvíľach šťastia v kruhu rodiny bola Lujza vystavená neúprosným vplyvom manželovej choroby, ktorá napokon skončila jeho smrťou. Vtedy sa rozhodla navždy zasvätiť svoj život službe ťažko chorým a núdnym.

Lujzina duchovná cesta

Keď na začiatku svojej duchovnej cesty Lujza hľadala seba samú, napísala: *„Músim sa uspokojiť s tým, že Boh vidí, akou chcem byť...“* Skúsenosti so svojimi vlastnými zraneniami v živote (nemanželské dieťa vyrastajúce od detstva v kláštore bez lásky milujúcich rodičov) jej dávajú silu a odhodlanie k tomu, aby sa tiež starala o zranených ľudí. Jej príklad ponúka uzdravujúcu cestu každému zranenému človeku: *„Boh je dobročinná láska. Kto podľa nej žije, má účasť na Božom svetle, ktoré ho rozpaľuje svätou láskou. Ja chcem urobiť všetko, čo je v mojich silách, aby som mohla konať skutky svätej lásky a hojiť svoju dušu zo všetkých trpkostí, ktoré ju sužujú.“*

Lujzino hľadanie

Ťažkou skúškou pre Lujzu bolo hľadanie a prijatie životnej cesty jej jediného syna, ktorá bola iná, akú si vysnívala ako zbožná matka (túžila, aby sa stal kňazom): *„...láska, ktorá chce nútiť alebo ovládať, stáva sa*

negáciou lásky.“ A keď neskôr Lujza hľadala spôsob formácie a upevnenia viery dievčat, ktoré prichádzali do Paríža, aby sa starali o chudobných a chorých, celkom sa pri tom odovzdala do Božej vôle: *„Pevne verím a som si istá, že tvoja milosť nám postačí na splnenie tvojej svätej vôle, akokoľvek by sa javila ťažká.“*

Pokračovanie diela vykúpenia v službe chudobným

Lujza necháva do znaku Spoločnosti dcér kresťanskej lásky vložiť nasledovnú vetu: *„Láska ukrižovaného Ježiša nás podnecuje.“* Vníma telesnú i duchovnú službu chudobným ako pokračovanie diela vykúpenia, lebo umožňuje pokoreným, chudobným, utláčaným a odmietnutým znova objaviť ich ľudskú dôstojnosť a to, že sú Božími deťmi.

Žasnúť

Napokon pri každej činnosti, v ktorej sa staráme o druhého človeka, môžeme so sv. Lujzou žasnúť nad skutočnosťou, akú nesmiernu hodnotu dal Boh človeku, keď prežíva svoj život ako jeden z nás: *„Spojenie Boha s človekom v jednej osobe je poctou pre ľudskú prirodzenosť, lebo Boh sa na každého, kto je jej nositeľom, pozerá ako na svoj vlastný obraz.“*

Elena Blašková

Milé deti,

verím, že nový školský rok ste začali úspešne a s radosťou z opätovného stretnutia so spolužiakmi a učiteľmi, ktorých ste počas prázdnin nevideli. Chcela by som sa vám všetkým poďakovať, že ste sa zapojili do súťaží, ktorú sme počas leta mali. Boli dve a už bolo len na vás, do ktorej sa zapojíte. Prvou úlohou bolo nakresliť obrázky skutkov milosrdenstva, ktoré ste počas leta vykonali. Druhá bola trošku zložitejšia. Mali ste sa odfotiť pri každej bráne milosrdenstva, ktorú ste cez leto navštívili.

Kresbu skutkov milosrdenstva vyhráva Magdalénka Lakatošová, ktorá nakreslila skutok milosrdenstva - nahých odievať. Darovala oblečenie Barborke, ktorá to potrebovala viac ako ona. Magdalénka sa zapojila aj do druhej súťaže a poslala nám fotografie až 17 navštívených brán milosrdenstva z celého Slovenska, od Košíc až po Višňové. Skutočne úctyhodný výkon, ktorý aj nás v redakcii milo prekvapil. Cenu za súťaž fotografií pri bránach milosrdenstva sme sa ale rozhodli odovzdať Marekovi Blaškovi, ktorý nám poslal fotografie prechádzania bránou milosrdenstva v Medžugorí a Čenstochovej. Výhercom srdečne blahoželáme! Budeme ich kontaktovať, aby sme im odovzdali výhry.

A keďže ste si už na školu celkom zvykli, prikladám vám tajničku, v ktorej si môžete oprášiť vaše znalosti z anglického jazyka. Uvedené slová budete dávať do angličtiny, alebo slovenčiny.

Erika

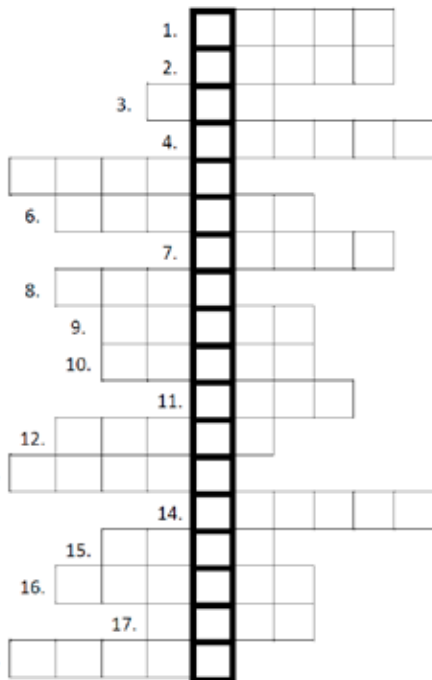
Magdalénka Lakatošová v Kláštore p. Znievom

Marek Blaško v Medžugorí

TAJNIČKA

1. stolička
2. ahoj
3. ty
4. guma
5. big
6. ceruzka
7. kôň
8. otvoriť
9. tabuľa
10. sedem
11. six
12. zub
13. jablko
14. husle
15. kniha
16. jedenásť
17. meno
18. nine

O popletenej tekvice

Bola sychravá posledná októbrová noc. Tma sa spustila na zem ako temný závoj a zabránila mesiacu aj hviezdám sypať z neba iskričky ich strieborného svetla. Zdalo sa, akoby celá zem napriek únave ešte nemohla zaspať, ale iba tajila dych.

Noc zrazu preťal hrozný výkrik. Vzápätí ho nasledoval ako blesk sa rútiaci vystrašený zajko. Tichom sa ešte ďaleko za ním niesli mená niektorých svätých, ktorých v úľaku vzýval o pomoc. Z tmy za ním sa vynorila strašidelná tekvica: namiesto očí mala veľké čierne kruhy, z ktorých jej belmo civelo, akoby sa vznášalo v prázdnych otvoroch lebky, v ústach sa jej cerilo len niekoľko ostrých zubov a líca mala poprešvané hlbokými jazvami.

Len čo sa zajko vydal na útek, vybuchla do obrovského smiechu. Túto noc si mienila užiť. Počula, že v tomto čase, keď zem vydala úrodu a všetko živé vyčerpalo svoje sily, začínajú vládnuť sily chladu a temna spolu s duchmi mŕtvych. V skutočnosti na žiadne podobné sily a duchov neverila, ale páčil sa jej zvyk oslavovať príchod ich vlády nad zemou vyrábaním hrôzostrašných kostýmov a strašením. A veruže sa jej už niekoľko hodín darilo - zajko sa dal na útek hneď ako ju zbadal. Pobavená sa vydala hľadať ďalšiu obeť a stále sa smiala na tom, ako veľmi musel byť zajko vystrašený, keď si spomenul až na tolkých svätých.

V jednej chvíli za sebou začula výrazný šuchot, ktorý sa rýchlo blížil. Trošku sa uhlala a obzrela - a zostala zarazene stáť. Hľadela do tmy, ale nevidela nikoho. Pritom sa zdalo, akoby šuchot zastal rovno vedľa nej. Opatrne sa pohla - a zreteľne počula, že aj šuchot sa pohol spolu s ňou. Išla čoraz rýchlejšie a stále sa obzerala za hlasným šuchotom, no nevidela nič. V tom sa jej ozval priamo pri uchu výsmech: „Bojíš sa?“ Prelaknutá pohla rukou na svoju obranu, no ruka jej preletela prázdnu tmou. Bezradná sa rozbehla dolu kopcom, ale stále ju nasle-

doval chvíľu šuchot, chvíľu rehot, a chvíľu aj čudný zápach. Bežala tak rýchlo, až spadla a začala sa kotúľať. Zastavil ju náraz do steny prvého domu - taký silný, že jej praskla šupka.

Ako-tak sa pozviechala a utekala domov. Už-už sa jej zdalo, že sa svojho neviditeľného spoločníka zbavila, keď ju opäť zahalil do svojej tiesnivej prítomnosti. Ubolená a na smrť vystrašená dobehla domov. Skrčila sa do kúta a roztrasená vypliešťala oči do tmy. Strach sa jej držal ako kliešť. Postupne sa jej začali vynárať v myslí mená niektorých svätých zo zajkovho zoznamu. Keď si už nevedela na žiadneho spomenúť, uslzená a vzlykajúca volala: „Mamička, otec-ko, keby ste tu boli! Vy by ste ma pred všetkým zlým ochránili!“

Keď si vyčerpaná a v plači oprela hlavu o studenú stenu, zacítila známe teplo matkinho objatia. Dokonca sa jej zdalo, že počuje známy zvuk, ako keď otec zvykol kontrolovať zamknuté dvere. Spomenula si aj na ich dávne napomínanie: „Ľudí netreba strašiť, ale požehnávať. Treba im vzdať úctu, nie podlo útočiť na ich slabosti.“ Ako si tak pripomínala matkinho objatie, po chvíli sa jej zazdalo, že sa zmenilo na žiarivú bielu prikrývku, v ktorej sa jagajú žiarivé drahokamy. Uvedomila si, že strach už celkom pominul. Rozrušená a unavená strávila v zamyslení celý deň aj ďalšiu noc.

Nasledujúceho rána sa vydala už na svitaní za rodičmi na cintorín. Obväz na hlave jej pripomínal, ako ľahko si môže ublížiť ten, kto sa zahráva so zlom. Pri hrobe zapálila sviečku a začala sa modliť. Onedlho sa v tráve opäť ozval šuchot. Už sa však nedala vyrušiť z modlitieb. Až keď pocítila dotyk čejši ruky, pokojne sa obrátila a zbadala usmiate tvár svojej sestry, ktorá prišla aj s rodinou. Krátko sa pozdravili a chvíľu tam ešte všetci spolu ticho stáli: modlili sa a spomínali.

Mária Suríková

V starostlivosti o chorých nehľadela na nebezpečenstvo

Svätá Augustína Lívia Pietrantoniová

Náročné je už len starať sa o chorých, nieto ešte popri starostlivosti o nich čeliť blízkosti smrti. Lívia Pietrantoniová to však dokázala. Obetou svojho života naplnila niekdajšie prorocké slová, ktoré vyslovila po istom modlitbovom stretnutí: „Chcela by som zomrieť mučeníckou smrťou, aby som vydala svedectvo o svojej láske k Pánu Ježišovi.“

Lívia Pietrantoniová sa narodila 27. marca 1864 v talianskej dedinke Pozzaglia Sabino ako druhá z jedenástich detí v rodine chudobného roľníka. Už od detských rokov musela tvrdo pracovať. Starala sa o súrodencov, pomáhala na hospodárstve a od siedmich rokov začala i zarábať, aby rodičom finančne pomohla. Pracovala na stavbe cesty a sezónne vypomáhala pri zbere olív v Tivoli. Tým, samozrejme, utrpelo jej vzdelanie. Napriek tomu bola veselá, rada pomáhala iným a jej duchovný život sa prehlboval.

Práca, nie pohodlnosť

Keď sa Lívia rozhodla pre rehoľný život, ľudia začali rozprávať o tom, že to urobila preto, aby si užila viac pohodlia. Lívie sa to dotklo, pretože práci sa nikdy nevyhýbala. Rozhodla sa teda nájsť rehoľu, v ktorej bude drieť od svitu do mrku. Voľba padla na Kongregáciu sestier milosrdenstva sv. Jany Antidy Thouretovej. Rehoľníčky v nej sa starali o chorých, trpiacich, chudobných a venovali sa i výchove dievčat.

Do rehole vstúpila Lívia ako 22-ročná. Prijala rehoľné meno Augustína. Hneď po obliečke začala pracovať v Nemocnici Ducha Svätého vo Vatikáne. V tom čase však boli vzťahy medzi cirkvou a štátom napäté. Z nemocnice boli prepustení všetci kňazi a zo stien museli byť odstránené všetky kríže i náboženské obrazy. Sestry mali zakáza-

né hovoriť o Bohu a modliť sa s pacientmi. Augustína sa však odovzdala pod ochranu Panny Márie a pracovala obetavo ďalej. Hoci najskôr pôsobila na detskom oddelení, kvôli nedostatku personálu súhlasila i s prácou na infekčnom oddelení medzi pacientmi s pokročilým stavom tuberkulózy. Sama sa touto chorobou nakazila, ale keď ju predstavená chcela odtiaľ preradiť, odmietla. Zdôvodnila to tým, že ak tam príde pracovať iná sestra, tiež sa nakazí - a ona už nakazená je, tak tam zostane. Napriek nepriaznivým prognózam sa Augustína z tejto choroby dostala.

Blížkosť nebezpečenstva

Tuberkulózne oddelenie bolo veľmi prísne oddelené od zvyšnej časti nemocnice a aj málo navštevované, čo na psychický stav pacientov vplývalo nevelmi pozitívne. Augustína sa tu často stretávala s urážkami, nevďačnosťou a sťažnosťami pacientov. Všetko však znášala trpezlivo. Povedala: „Títo ľudia nie sú zlí, iba chorí. Je pre mňa potešením pomyslenie na to, že pomáhajú im, slúžim Ježišovi Kristovi.“

Jeden z pacientov, Jozef Romanelli, sa k nej správal zvlášť agresívne. Všetku svoju nenávisť k ľuďom a svetu sústredil priamo na ňu. Opakovane sa jej vyhrážal, že ju zabije. Všimli si to i ostatní. Sestra Augustína ich však upokojovala slovami: „Nemôžeme zanedbávať naše povinnosti milosrdenstva

a utekať pred nebezpečenstvom, hoci by aj šlo o život... Ja sa nebojím ničoho. Pán na mňa myslí.“

Ráno 13. novembra 1894 sestra Augustína opustila kaplnku a kráčala smerom na oddelenie. Vtedy ju znenazdajky Jozef Romanelli napadol nožom. Uštedril jej sedem bodných rán. Sestra Augustína bola ešte krátky čas pri vedomí. Celý ten čas sa modlila k Panne Márii a šepkala slová odpustenia vrahovi. Zanedlho zomrela. Pápež Pavol VI. blahorečil sestru Augustínu v roku 1972. Svätorečil ju Ján Pavol II.

v roku 1999. Pri tejto príležitosti o nej povedal: „Bola pripravená k akejkoľvek obeť, podala dôkaz hrdinského milosrdenstva a zaplatila cenou krvi za vernosť Láske. Nech jej príklad a jej orodovanie vyprosia Kongregácii sestier milosrdenstva milosť k novému apoštolskému rozkvetu.“

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje:

Ž. Podľejski: Sol' zeme a svetlo sveta 5; www.vatican.va, foto: www.delcampe.net

Zbieram úrodu

Šípkové kríky si prizdobili šije karmínovými korálmi
Lúky zahalené do pavúčich závojov plesajú a tancujú bosé
Lastovice narychlo odleteli ranným spojom
V tichu zbieram úrodu z vlastných polí
Je čas myslieť na dlhé zimné večery
Zapáliť sviečku Božieho poznania
Jar znova príde v pravý čas
keď všetko s láskou odumrie

Veronika Hoffmannová

Farská kronika od 26. augusta do 22. septembra 2016

Do farského spoločenstva sme sviatost'ou krstu prijali:

Ema Šujanová
Juliana Dušičková
Andrea Kotlárová
Viktória Vyparinová
Alica Harandzová
Amélia Papšová
Kristián Trval
Timotej Zvada
Júlia Svitková
Nikola Putnoky
Viktória Lalušová

Manželstvo uzavreli:

Maroš Melničák a Dominika Hudecová
Peter Batora a Zuzana Ormandyová
Ivan Jirásek a Dorota Beňová
Oliver Baláž a Miroslava Kiková
Peter Maslen a Alexandra Valentíková
Ondrej Hancko a Daniela Bundzelová
Ján Grešner a Gabriela Poliaková

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Emília Lehoczká, 63 r.
Viera Krausová, 86 r.
Eva Rýdza, 78 r.
Miloš Souček, 61 r.
Ján Kováč, 91 r.
Helena Vavrová, 69 r.
Mária Kratochvílová, 66 r.
Julia Zajacová, 83 r.
Magdaléna Čavojská, 90 r.
Marek Litaj, 3 mesiace
Jozef Tulík, 84 r.
Valéria Urbanová, 78 r.
Anton Mikuláš, 76 r.
Pavol Štrbavý, 65 r.
Ján Meszáros, 94 r.

BARTOLOMEJ

ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ
v B.B. č. 1127/98

Vydáva:
Rímskokatolícky farský úrad
v Prievidzi. Vychádza raz mesačne.

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com

Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori: Vladimír Slovák, Dušan
Rončák, Marián Husár, Ján Jáger,
Elena Blašková, Anna Gálová, Mária
Melicherčíková, Mária Suríková,
Zuzana Škrinárová

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01
web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1 - Silvia Kobelová
str. 2, 31 - Štefan Kollár
str. 3 - Mária Melicherčíková
str. 32 - Gorazda Gažiová DKL

Tlač: PATRIA I., spol. s r. o.
Náklady na tlač:
cca. 0,40 €

Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu
a úpravy príspevkov.
Rukopisy nevraciamy.

Banická omša v Kostole Najsvätejšej Trojice
11. september 2016

Zbierka Boj proti hladu, august - september 2016

